

Farkas Gyula köszöntése

Nagyon gyorsan elrepült az előző öt esztendő. Olyan, mintha tegnap tartottuk volna Szegeden azt az ünnepi Szakosztályülést, ahol Molnár Erikával és Pap Ildikóval közösen prezentáltuk a „Hat évtized a magyar antropológiáért” – Farkas L. Gyula professzor úr szakmai életútja” című köszöntőnket.

Most Budapesten ünneplünk, és ezúttal is eljött az eseményre a hazai biológiai antropológia területén dolgozó kollégák döntő többsége. Ahogy 2017-ben is, most is köszönhetünk kiváló külföldi kollégát körünkben – ezúttal Albert Zink professzor, a bolzanoi EURAC Múmiakutató Intézet igazgatója vesz aktívan részt a tanácskozáson. Neves külföldi partnerünk Pap Ildikóval közös – budapesti-szegedi-bolzanoi kooperációs kutatásaink legújabb eredményeit ismertető – előadását követően további 15 prezentációval tisztelgünk Professzor úr 90. születésnapja előtt.

Sokan itt vannak a régiek közül, olyanok, akik sok évtizeden át együtt szolgálhatták Professzor Úrral a magyar antropológiát. Öröm azonban azt látni, hogy vannak szép számmal fiatalok is, egyetemi hallgatók, doktoranduszok – olyanok, akik talán még nem lehettek közöttünk a 2017-es köszöntésnél. Számukra különösen fontos a 90 év főbb állomásainak, és a több mint hat és fél évtizedes szakmai életútja legfontosabb eseményeinek, szakaszainak, eredményeinek ismertetése:

Farkas Gyula 1932. április 11-én született Szabadszálláson – szülei Kolozsvárról menekültek Magyarországra. Középiskolai tanulmányait a kecskeméti Gróf Tisza István Református Gimnáziumban folytatta. A második világháború miatt magántanuló lett, majd 1950-ben érettségizett az akkor már Katona József Gimnáziumban. Ugyan eredetileg vízépítő mérnöknek készült, ám a Szegedi Tudományegyetem biológia-kémia szakára irányították, ahol 1954-ben szerzett okleveles középiskolai tanári képesítést. Egy évvel később, 1955-ben feleségül vette volt évfolyamtársát, Kiss Katalint, akivel 66 évet tölthettek együtt. Két diplomás gyermekük négy unokával ajándékozta meg a boldog nagyszülőket. Professzor úr eddig három dédunokával büszkélkedhet – reméljük, ez a szám tovább növekszik a következő köszöntésünkre!

Farkas Gyula több mint hat és fél évtizeddel ezelőtt kezdte el – mindmáig aktív – antropológus szakmai tevékenységét. A biológiai antropológia alapjait a szegedi tanszék alapítója, Bartucz Lajos professzor tanítványaként sajátította el. 1955-től 2002-ig, 70 esztendőskorában bekövetkezett nyugdíjazásáig a Szegedi Tudományegyetem Embertani Tanszékén dolgozott. 1960-ban summa cum laude minősítéssel testnövekedési témakörből egyetemi doktori, 1976-ban a dél-alföldi őskori leletekből írt dolgozatával kandidátusi, 1987-ben országos menarche-kutatásával akadémiai doktori minősítést szerzett. 1980 és 1997 között 17 tanéven át a szegedi tanszék vezetője volt.

Farkas Gyula kutatói tevékenységében kiemelkedő helyet foglalt el az újkőkortól a magyar középkorig terjedő régészeti korokból származó mintegy 7000 emberi csontvázelet tanulmányozása. Közel százezer gyermek testi fejlettségének vizsgálata során a serdülést befolyásoló tényezőket elemezte.

Közel fél évszázada, 1973 óta tagja az MTA Antropológiai Bizottságának. 1980–1985 között a testület elnöke volt. 10 éve – jelenleg is – egyik legaktívabb tagja az MTA Antropológiai Tudományos Osztályközi Bizottságának. 1990-től 2002-ig a Magyar Biológiai Társaság Szegedi Csoportjának munkáját irányította. 1980-tól 1999-ig az Acta Biologica Szegediensis főszerkesztője volt. Farkas professzor úr hosszú ideig a Magyar Biológiai Társaság Embertani Szakosztályának elnöke volt – az elnökséget a közelmúltban, már 90. életévében adta át utódjának!

Professzor úr gazdag szakmai életútját több mint félezer megjelent publikáció fémjelzi. Több önálló kiadvány, többek között az „Ópusztaszer–Monostor lelőhely antropológiai leletei”, „A magyar antropológia története”, valamint „A Biblia biológus szemmel” című könyv szerzője, a "Honfoglaló magyarság – Árpád-kori magyarság" című kötet társszerkesztője. Egyetemi jegyzetei ma is népszerűek a hallgatók körében. Oktatói munkája során közel 80 hallgató szakdolgozati, ill. doktori munkáját irányította. Farkas professzor úr komoly figyelmet szentelt a hazai antropológia jövőjének biztosítására, a szakmai utánpótlás-nevelésre: az SZTE Embertani Tanszék valamennyi főállású oktatójának tanára, többünknek PhD témavezetője is volt.

Szakmai munkáját többek között József Attila és Bartucz Lajos-Emléklakettel, illetve a Magyar Biológiai Társaság Gelei József-Emlékérmével ismerték el.

A születésnap Szakosztályülés valamennyi résztvevője nevében, az MBT Embertani Szakosztályának tagjai nevében, az SZTE Embertani Tanszékének nevében, a házigazda ELTE Embertani Tanszékének nevében, az MTA Antropológiai Tudományos Osztályközi Bizottságának nevében tisztelettel köszönjük Farkas Gyula professzor úrnak az embertani szakma érdekében kifejtett, több mint 6 és fél évtizede aktív tevékenységét, gazdag életművét, iskolateremtő munkáját!

Tisztelettel és szeretettel kívánunk jó egészséget, erőt, hosszú, aktív életet, várva a lehetőséget az újabb köszöntésre, újabb születésnap Szakosztályülésre!

Pálfi György